

Natzweiler Berichten Nr 4 Januari 1966

EEN NAGEDACHTENIS AAN SAM

De titel van dit artikel zou de enige zin moeten zijn om uiting te geven aan wat men nu op het hart heeft.

Vrienden te gedenken, wanneer zij de laatste gang zijn begonnen, die aan alle mensen op aarde is voorbehouden, is eigenlijk een onmogelijke opgave. Toch moet het gebeuren, want ook bij deze laatste reis naar het onbekende, hebben wij - degenen, die achterblijven - de plicht erbij te zijn. Om zo misschien een symbolische steun aan hem te geven. Symbolisch, want hij weet nu wat het hiernamaals is. Wij niet. Werkelijke steun door onze aanwezigheid geven wij echter aan zijn vrouw, Loute, én aan zijn vier kinderen. Zij moeten doorgaan en dat zonder Sam.

Op dat punt zijn Loute, de kinderen en wij op het ogenblik één geworden. Voor allen van ons geldt nu de herinnering aan Sam, en ieder doet dit op zijn eigen manier. Herinneringen, die wanneer zij eens te boek zouden worden gesteld, zo verschillend zouden zijn. Zij zouden allen echter uitkomen op één conclusie. Sam was een goed mens, zowel in zijn studentenjaren als in de gevangnissen daarna, in de verschrikkelijke kampen, die hij vervolgens moest doorleven, de gevolgen, die hem in de twintig jaren na de bevrijding telkens weer dwongen rust te nemen en toch een goede vader voor zijn kinderen te zijn en een goede man voor zijn lieve vrouw te blijven, dit alles in de twintig jaren, die hem na de bevrijding gegeven werden. Dit kon alleen een persoon van zijn karakter opbrengen.

Wij zouden ons kunnen verdiepen in allermogelijke herinneringen uit Scheveningen, Natzweiler, Dachau en Mauthausen. Wij zouden naar voren kunnen brengen wat Sam later deed om het lot van velen onder ons, wat het Bijzondere Pensioen betreft, te verbeteren. Het voortdurende gevecht tegen gebrek aan begrip voor het stille lijden, dat zovelen onder ons te beurt is gevallen, zou stof voor een triest relaas kunnen zijn.

Voor de dood wijkt dit alles. Het voor altijd stil worden van het zo vertrouwde gezicht doet begrijpen, dat men voor het onverbiddelijke staat. Men zal het hoofd moeten buigen in stille aanvaarding voor wat het Opperwezen heeft gewild. Voor Sam geldt werkelijk dat ontroerende Bijbelwoord van apostel Paulus, die ook eens begreep, dat hij zijn aardse bestaan moest offeren voor de grote overtuiging, die - net zoals Sam - de zijne was; beiden vonden daar vrede en rust in. Sam heeft inderdaad "de goede strijd gestreden, hij heeft zijn loop ten einde gebracht, hij heeft het geloof behouden."

Laten deze woorden voor Loute en Sam's kinderen de steun zijn om troost te vinden voor de voortzetting van hun leven. Laten wij - vrienden van Sam uit het kamp - kracht vinden de weg te volgen, die hij ons op zulk een bescheiden, maar zo vriendschappelijke manier wees. Sam, rust zacht.

SAM HINGST †

Begrafenis Sam Hingst.

Zeer velen waren op de begraafplaats "Den en Rust" gekomen om onze Sam de laatste eer te bewijzen. Onder hen waren vele oud-Natzweilers.

In de stampvolle aula sprak Ir. J.F.L. van Gils, directeur van de Algemene Dienst van Rijks Waterstaat, en getuigde van het werk, dat Sam had verricht, de grote sympathie, welke Sam had verworven en de hechte vriendschap, welke was gegroeid.

Hierna getuigde Mr J. de Vries, indertijd voorzitter van de Kerkeraad van de Doopsgezinde Gemeente in Den Haag, van de werkzaamheden van Sam als lid van de Kerkeraad en in zijn functie als voorzitter van de Bouwcommissie.

Jan Broedelet sprak namens de Vriendenkring van oud-Natzweilers. Hij memoreerde Sam's rustige en prettige houding, zijn optimisme en aanpassingsvermogen in Natzweiler. Zelfs toen Sam besmet werd met t.b.c. bleef zijn optimisme voor de toekomst bestaan. Nadat de ellendige ziekte zich voor de tweede maal openbaarde, gaf Sam de moed niet op. Hij kwam er weer bovenop, maar bleef zwak. Trots dat heeft hij, toen het hem werd gevraagd, de leiding van de Vriendenkring op zich genomen en bij de oprichting van de Stichting het voorzitterschap aanvaard. In deze functie heeft hij zich zeer energiek getoond bij het verdedigen van de belangen van oud-Natzweilers, die zijn hulp inriepen. De resultaten waren overal merkbaar. Zijn mede-bestuursleden hebben dan ook grote bewondering voor hem. Onze plicht, zijn echtgenote en kinderen te helpen zoveel wij kunnen, zullen wij vervullen, gepaard aan de gedachte, dat wij een knappe, eenvoudige en vooral goede vriend hebben verloren.

De heer Rosen-Jacobson sprak als oud-studiegenoot en als vriend zeer waarderende woorden.

Hierna sprak zijn oudere broer. Hij analyseerde zijn karakter tot in details en hierbij bleek overduidelijk, dat hij ook in de familiekring dezelfde plaats innam, welke hij ook bij ons vervulde.

Tot slot sprak Ds. J. Nooter enige woorden en ging ons voor in gebed.

Onder een schat van bloemen werd Sam naar zijn laatste rustplaats gebracht. Allen waren diep geschokt van dit plechtige gebeuren en beseften het grote verlies, dat wij, maar zijn vrouw en kinderen in het bijzonder, hadden moeten aanvaarden.

Beste vrienden,

Zo graag wil ik U allen heel hartelijk dankzeggen voor het meeleven met de kinderen en mij in deze tijd. Wij voelen ons als het ware omringd door een haag van vrienden, die Sam om ons heeft opgebouwd en dat verwarmt en dat sterkt ons.

Het is vreselijk verdrietig om Sam te moeten missen, maar hij heeft ons héél veel achtergelaten om dankbaar voor te zijn. En hij heeft ons gewezen op de mogelijkheden, die er in het leven zijn om voor een ander iets te betekenen. Allen, die met ons waren, toen we afscheid van hem moesten nemen, zullen dat beseft hebben. Het bleek uit de woorden, die Jan Broedelet sprak. Sam heeft ons de opdracht achtergelaten elkaar tot steun te zijn. Laten wij samen daaraan werken. Want wie die opdracht aanvaardt, vindt de kracht ervoor.

TOT DE DODEN

Wij kunnen u niet meer bereiken;
wij komen een zintuig te kort;
wij leggen ons neer bij het feit dat
ge minder en minder wordt.

Straten houden uw namen
voor heden en morgen in stand,
maar onze kinderen brengen
ze niet meer met u in verband.

In een windvlaag langs de barakken,
een kierende deur, in een steen,
in voetstappen op de appèlplaats
voelen wij u om ons heen.

Als vader en moeder doortrekt ge
de binnenkant van ons bestaan;
daar blijven wij met u doodgaan
en schrijven u uit ons vandaan.

Adieu, gij doden van Dachau,
wordt museum, wordt aarde, wordt steen;
wij kijken u na net als vroeger
en gaan dan als vreemden uiteen.

ED HOORNIK

Voorgedragen door Ed Hoornik op 8 mei 1965 in Dachau.

Natzweiler-tocht 1965.

Per touringcar hebben 33 oud-Natzweilers en "nabestaanden" een zeer goede reis gemaakt naar Esch s/S, Luxemburg.

Een echte Nederlandse traditie, kopje koffie 's morgens, een goede lunch 's middags en een warme maaltijd 's avonds, hebben wij wel eens met voeten getreden maar..... dan hebben wij ook iets extra's gekregen en de deelnemers waren hiermee allemaal zeer tevreden.

Aan een goede stemming heeft het niet ontbroken. Het begon al in Arnhem bij het kopje koffie, daarna naar Maastricht, waar onze laatste reisgenoten het gezelschap completeerden.

Na een prachtige tocht werden wij in Esch ontvangen door de heer en mevrouw de Loos en voorzitter Barbel plus waarnemend sekretaris en Ludwig uit de

Steinbruch van de Luxemburgse organisatie. Echte vrienden van ons.

Bij het nationale monument van Luxemburg te Esch werd een krans gelegd en hierna het museum bezocht. Eenvoudig, indrukwekkend, mooi. Vervolgens een goed wijntje, aangeboden door het Gemeentebestuur van Esch en dan naar Metz voor een uitstekend diner. In Nancy werd in een eenvoudig, maar goed hotel geslapen en 's morgens vroeg op weg naar Natzweiler, waar wij precies op tijd arriveerden. Onze Franse vrienden, consul-generaal Binnendijk en de heer en mevrouw de Kanter waren ter begroeting aanwezig.

Na een kranslegging bij onze herdenkingssteen, werd het Onze Vader gebeden door Dick Sleeuwenhoek, waarna bloemen gelegd werden op het Franse Nationale Monument voor de oud-gevangenen.

Na deze plechtige uren werd er gezamenlijk gegeten in Hotel de Donon in Schirmeck. Aan tafel spraken vele onzer en de consul-generaal Binnendijk, waarna de terugreis naar Esch weer werd aanvaard. Onze Luxemburgse vrienden hadden voor goede hotels en avondeten gezorgd.

De volgende morgen stond onze touringcar weer keurig gereed voor de terugreis naar Holland. Voordat de reis begon namen wij afscheid van Bekkie en zijn echtgenote.

Na de koffie in Bastogne, werd in Maastricht gedineerd en namen we afscheid van Guus Rameckers en vrouw en Mevrouw Nieuwenhuis. Hierna kwam Arnhem aan de beurt, waar thee of koffie met gebak ons wachtte.

De reis naar Rotterdam werd vervolgd met slechts 15 van de 35 deelnemers en om 21 uur reden we het parkeerterrein van het Groothandelsgebouw op, waar hartelijk afscheid werd genomen van onze reisgenoten en de bijzonder bekende chauffeur.

Het was voor allen een drukke, doch prettige reis geweest. Dit werd overduidelijk bevestigd door de vele enthousiaste bedankbrieven, die binnenkwamen.

Jan Broedelet

Internationale Pelgrimstocht naar Natzweiler
26 en 27 juni 1965

Zoals ieder jaar werden door de Franse regering te Natzweiler de gevallen van het verzet herdacht.

Zaterdagavond - 26 juni - had de stille herdenking plaats bij het monument zelf. Om de daartoe aangestoken vlam hielden om de beurt afgevaardigden van verzets-organisaties met een flambouw in de hand, de wacht. Er was een grote menigte aanwezig, die in stilte deze altijd weer indrukwekkende ceremonie volgde.

Zondag - 27 juni - vond de grote plechtigheid plaats onder leiding van Z.E. Sainteny, minister van oud-strijders en oorlogsslachtoffers.

Vanwege de 20-jarige herdenking van de bevrijding had de Franse rege-

ring vertegenwoordigers uit 22 landen uitgenodigd. Nederland was vertegenwoordigd door het bestuur van onze Stichting, de N.F.R., het V.V.N. en de Expogé. Alle vertegenwoordigers van het buitenland werden persoonlijk aan de Minister voorgesteld.

Tot verrassing van een ieder was ook Willy Boemke, de laatste Lagerälteste, aanwezig, die samen met de Minister de krans legde op de steen ter nagedachtenis van de in Natzweiler omgekomen buitenlandse gevangenen.

Hierna opende Minister Sainteny het museum, dat in het vroegere Block No. 1 is ondergebracht. Hoewel klein, is de bezichtiging van dit museum zeer de moeite waard.

Daarna volgde bij het monument zelf de grote plechtigheid, bestaande uit drie korte meditaties, resp. uitgesproken door Rabbi Azzam, Dominee Fichter en Kanunnik Bidault, gevolgd door de kranslegging door de nationale- en internationale organisaties en buitenlandse afgevaardigden.

De Minister besloot de plechtigheid met de deponering van de krans van de Franse regering onder de tonen van de "Last Post".

Nieuws van de Stichting.

Op de jaarvergadering werd Jan Broedelet gekozen tot voorzitter. Rein Boverhuis tot penningmeester. Postgiro-adres: penningmeester Stichting Vriendenkring van oud-Natzweilers, Choorstraat 137, Monster. Rekening No. 394148.

De kas is nog steeds niet onze sterkste zijde. Voor 1966 hopen wij op Uw medewerking, wat betreft het financieel steunen van de Stichting. Het wordt goed besteed!

Ook dit jaar zullen wij weer in grote getale naar Natzweiler gaan. U hoort hierover spoedig nader.

In maart a.s. zal er een nieuwe adressenlijst verschijnen. Wilt U in februari zo'n lijst aanvragen bij J.H. Broedelet, Conradstraat 65 te Rotterdam? Wij zullen dan de aanvragers een lijst sturen; dit systeem bespaart de stichting kosten.

Réunie Vriendenkring 1965.

Hoewel Uw redakteur door zakelijke omstandigheden tot zijn spijt niet aanwezig kon zijn op de laatste réunie, volgt hier toch een kort verslag van deze dag.

Het kopje koffie bij aankomst te Nijmegen smaakte uitstekend. Gezamenlijk werd het stadhuis betreden, waar Burgemeester Hustinx de officiële ontvangst verrichtte door ons hartverwarmend toe te spreken. O.m. zei hij, dat U aan de diepe ellende van Natzweiler, die vriendschap voor het leven heeft overgehouden, pleit voor de hoge kwaliteit van Uw bestaan in dit vernietigingskamp. En verder: Dat U aanstonds een krans zult gaan leggen aan de voet van het monument ter nagedachtenis aan allen, die in het verzet zijn gevallen. Dat U het plan heeft opgevat deze handeling van piëteit en kameraadschap te

verrichten in mijn stad, stemt mij dankbaar.

Hierna bedankte Sam en werden de glazen gevuld.

Bij het monument was alles keurig geregeld en maakten we enige plechtige momenten mee. Vervolgens vertrokken we naar het oorlogsmuseum te Overloon. In het restaurant, waar een sobere, doch goede maaltijd werd opgediend, werd de stemming geschaad door enkele echte vrienden, die het werk van het Stichtingsbestuur wel op prijs stellen, maar de gekozen vorm niet gelukkig vonden. Wel jammer, want het bestuur werkt hard en geeft enorm veel tijd aan de vele problemen, welke behandeld moeten worden in het belang van de oud-Natzweilers, die deze hulp hard nodig hebben.

Het museum werd van bijzonder interessant tot prachtig en indrukwekkend beoordeeld.

Al met al toch een geslaagde dag.

WONINGRUIL

aangeboden 4 kamerflat Berensteinlaan 547 in
Den Haag (Zuid), 3e étage:

2 kamers ensuite, grote en kleine slaapkamer,
douchecel, keuken met balkon, kelder
Huur fl. 104,-- per maand.

Gevraagd: vrij huisje met tuintje voor ouders
met 2 kinderen, liefst in nabijheid van school.
Huur tot fl. 100,-- per maand.

Gaarne brieven aan: Lex Putto, Berenstein-
laan 547 te Den Haag.

GEVRAAGD

voor NATZWEILER berichten
verschijnt max. 4x per jaar
een REDACTEUR (beter dan huidige)

Circulaires, verzonden aan onderstaande oud-Natzweilers, kwamen onbestelbaar terug. Wie kan ons aan het huidige adres helpen?

Drs. C.J. Boers
H. Frohlings
G. Haer
R. Mulder
Adr. Pakvis
E. Schrik
B. Tolmeyer

5e Binnenventgracht 7
Parkstraat 4
p/a Ruiterkampweg 3
Parallelweg 8
G.v.d. Veenstraat 70
Burg. Huisingalaan 22
Oude Brugsteeg 7

Leiden
Nieuwenhagen
Lonneker
Zuidlaren
Amsterdam
Finsterwolde
Amsterdam

Fons van Banning is weer verhuisd naar Europa; zijn adres luidt:

A.H.M. van Banning,
c/o ICEM,
9, Rue du Valais
GENEVE, (Suisse)

Zij, die ons financieel steunden in 1965.

C. Lugthart te V.	Mevr. Bron-Hollander te U.
N.C.J. Hoeyenbos te U.	A. Os te R.
O.A. v. Camerijk te U.	A.A. Putto te 's-Gr.
D. Sleenwenhoek te A.	M. van Beek te 's-Gr.
C.M. Gelderman te O.	J.A. Bovenberg te Vl.
C.J. Witmond te A.	Mevr. J. de Pagter-Oosterling te B.
W.P. Hofman te S.	F.J. v. Schravendijk te 's-Gr.
Jhr. Bas Backer te D.	A.W. Josselin de Jong te V.
Mevr. G. Nieuwenhuis-Breekveldt te W.	J.F. de Froe te E.
H.W.A. Fontijn te A.	Chr. H. Diters te B.
Mevr. J.J.F. Habbema te 's-Gr.	G.C. Peters te A.
Dr. M.J.E.M. Steijns	Mevr. A.J.v. Mesdag-v.d. Broeke te A.
Ir. P.F. de Bordes te D.	Ir. P.J. Kien te A.
J. Vuik te R.	J.W.H.G. Timmermans te R.
J.v.d. Vaart te Vl.	J.H. Broedelet te R.
Mevr. C. Haddeman te Vl.	R. Boverhuis te M.
Mr. de Kanter te Str.	J. Schutrup te S.
S. Hingst te 's-Gr.	B. de Loos te Br.

Onze hartelijke dank!